

ces en beroemdheid) maakt *Op gelijke voet* tot een warrig essay.

Nee, dan is De Meyer de helderheid zelf. De echte hedendaagse kunst is te vinden op het dagelijks tv-menu. Hoe commerciëler, hoe beter. Alleen de markt biedt de opperste kwaliteit, aldus De Meyer - hier begint Van den Broeck te knarsetanden. Het voyeuristisch tv-succes *Big Brother* noemt de communicatiewetenschapper (andermaal) een van de belangrijkste kunstwerken van de laatste jaren. Dat is natuurlijk kletsboek en dat weet hij ook wel, maar deze provocatie dient om soortgelijke voyeuristische kunstprojecten en eigenlijk de hele hedendaagse conceptuele kunst belachelijk te maken. Je kan hem geen ongelijk geven. Sterker, De Meyer werd recent vanuit een hele andere hoek, namelijk door filosoof Frank vande Veire, bijgevalen. Maar zelfs in deze terechte kritiek op de hedendaagse beeldende kunst, schopt de communicatiewetenschapper zichzelf met zijn kwantitatieve norm potsierlijk onderuit. Hét gruwelvoorbeeld is voor hem de drollenma-

chine van Delvoye. Laat dat nu uitgerekend een kunstwerk wezen waar de mensen in drommen naar toe getrokken zijn. De Meyer vindt dus iets slecht wat volks en commercieel is. Dat is in tegenpraak met alles wat hij beweert.

Volgens zijn eigen maatstaven heeft De Meyer overigens een waardeloze lor geschreven: zijn pamflet is niet voor de massa en ligt evenmin goed in de markt en het wordt, voor zover ik weet, evenmin tot tv-soap verpulpt. Maar een prul is zijn manifest nou net niet. Het is alleen jammer dat De Meyer te snel en te slordig te werk gaat, de problemen niet ver genoeg doordenkt en te wild om zich heen slaat. Want ondanks alles stelt hij in *Manifest van een cultuurpopulist* belangrijke vragen over hete hangijzers die het verdienen ernstig genomen te worden. Ik denk aan de methodologische fouten van sociologen zoals Mark Elchardus bij het onderzoek naar tv-gedrag en het middenveld, aan de door vele intellectuelen ontkende gemeenschapsvormende waarde van soaps of *reality tv* of aan de ronkende nietszeg-

gende taal van de kunstkritiek en sommige kunstenaars en architecten – hij citeert daar prachtige staaltjes van. De Meyer zegt ook zinnige dingen over het zich voortdurend wijzigende middenveld (waar de ‘machtselite’ van Van den Broeck precies geen vat meer op krijgt, tot vreugde van iedereen, behalve van Van den Broeck, de beroeps politici en de aan hen gelieerde sociologen), over cultuurparticipatie en culturele competentie, over betutteling en de eis tot sociale culturele mix à la Patrick Janssens. De Meyer bezit ook speciale voelsprietten voor de gevaarlijke hersenkronkels van politiek correcte auteurs. Mede daardoor wordt hij in recensies afgekat door zijn (geviseerde) collega-academici. Maar deze poging tot *Kaltstellung* mislukt telkens weer. Zijn invloed is ook veel groter dan in de pas lopende academici bereid zijn toe te geven. De Meyer schrijft al een eeuwigheid over onze zapcultuur. Dat is hem lange tijd kwalijk genomen en kijk, vorig jaar dook ‘de zapcultuur’ als een van de kernbegrippen op in *Het cultureel*

regiem van Rudi Laermans. De Meyer, en hij niet alleen, steekt al langer dan vandaag de draak met de gesloten, arrogante, door goeroe Jan Hoet geknede beeldende kunstscène en haar opgepompte pretenties. Die kritiek werd telkens weer weggelachen, tot Frank vande Veire zeer recent een zelfde soort onbehagen over de kunstwereld op een rijtje zette. Je hoeft De Meyers ongegeneerde lofzang op de vrije markt niet zonder meer te pruimen om in te zien dat deze ‘cultuurpopulist’ meespeelt in en weegt op het vigerende cultuurdebat. Het wordt alleen zoetsjesaan tijd dat hij zijn visie bedachtzamer en wetenschappelijk onderbouwd op papier zet. ☞

- Gust de Meyer, *Manifest van een cultuurpopulist. Over de media, het middenveld en de cultuur van het volk*, Acco, Leuven, 2003
- Walter van den Broeck, *Op gelijke voet. Brief aan cultureel Vlaanderen*, Uitgeverij Van Halewyck, Leuven, 2003
- Frank vande Veire, *I Love Art, You Love Art, We All Love Art, This is Love. Een pamflet over de kunstwereld*, in *Yang*, 2.2003, juli

Walter van den Broeck heeft een open brief geschreven aan cultureel Vlaanderen. Daarin zet hij zijn visie uiteen over de plaats en de rol van de kunst in onze huidige maatschappij. Ik respecteer het zeker dat Van den Broeck deze uitdaging heeft aangedurfd. Het discours over de kunsten is in Vlaanderen niet fel ontwikkeld en zeldzaam zijn de kunstenaars die omtrent dit onderwerp een uitgewerkte, gefundeerde visie hebben gepresenteerd. Maar is hij ook in zijn opzet geslaagd?

De schrijver als filosoof

Wat meteen opvalt is het overdonderend aantal citaten

waarmee we rond de oren worden geslagen. Het feit alleen al dat het boek van wal steekt met niet minder dan zes motto's, is op dat vlak symptomatisch. Hier spreekt iemand die zeer belezen is, die dat ook graag laat zien, maar die daardoor vooral de amateur-filosoof in zichzelf verraadt.

Ik bedoel dat niet denigrerend. Amateur-filosofen zijn vaak uitzonderlijk ijverige lezers met een brede interesse voor de meest uiteenlopende onderwerpen. Wat daarbij opvalt is dat ze op zoek gaan naar gelijkgezinden of naar standpunten die hun eigen visie bevestigen. Dat fenomeen is

een constante in de brief aan cultureel Vlaanderen. Voortdurend duiken er namen op van grote denkers of illustere onbekenden die de stellingen van Walter van den Broeck moeten bevestigen. Soms is dat relevant, maar heel vaak komt het over als intellectuele koketterie.

Nog kenmerken van de amateur-filosoof? Zeker. De ambitie om een groot systeem te ontwikkelen waarin alles volgens een glasheldere logica zijn plaats heeft, is een andere typische eigenschap. Nogmaals, ik apprecieer zoveel bevoegenheid en ga er zo meteen graag verder op in, maar methodologisch maakt de

Boerenpsalm

Stefaan de Ruyck